

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (tizedik tanács)

2023. február 16.*

„Előzetes döntéshozatal – Menekültpolitika – 604/2013/EU rendelet – A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok – A 6. cikk (1) bekezdése – A gyermek mindenek felett álló érdeke – A 16. cikk (1) bekezdése – Eltartott személy – A 17. cikk (1) bekezdése – Mérlegelési záradék – Tagállam általi alkalmazás – A nemzetközi védelem iránti kérelme benyújtásának időpontjában várandós harmadik országbeli állampolgár – Házasság – Az érintett tagállamban nemzetközi védelemben részesülő házastárs – A kérelem elbírálásának megtagadásáról és a kérelmezőnek az említett kérelem elbírálásáért felelősnek tekintett másik tagállamnak való átadásáról szóló határozat”

A C-745/21. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a rechtbank Den Haag (hágai bíróság, Hollandia) a Bírósághoz 2021. december 2-án érkezett, 2021. november 29-i határozatával terjesztett elő az

L. G.

és

a **Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (tizedik tanács),

tagjai: D. Gratsias tanácselnök, E. Regan, az ötödik tanács elnöke (előadó) és Csehi Z. bíró,

főtanácsnok: T. Čapeta,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– L. G. képviseletében F. van Dijk és A. Khalaf advocaten,

* Az eljárás nyelve: holland.

- a holland kormány képviselőjében M. K. Bulterman és M. H. S. Gijzen, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében L. Grønfeldt és F. Wilman, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L 33., 6. o.; a továbbiakban: „Dublin III” rendelet) 16. cikke (1) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet egy harmadik országbeli állampolgár és a staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (igazságügyi és biztonsági államtitkár, Hollandia; a továbbiakban: államtitkár) között ez utóbbi azon határozatának tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelyben megtagadta az ezen állampolgár által benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálását és átadta a Litván Köztársaságnak azzal az indokkal, hogy e másik tagállam felelős e kérelem megvizsgálásáért.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 343/2003/EK rendelet

- 3 Az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2003. február 18-i 343/2003/EK tanácsi rendeletnek (HL 2003. L 50., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 109. o.; a továbbiakban: „Dublin II” rendelet) 15. cikke, amely e rendelet „Humanitárius záradék” című IV. fejezetében szerepelt, a (2) bekezdésében a következőket írta elő:

„Olyan esetekben, amikor az érintett személy terhesség vagy újszülött gondozása, súlyos betegség, súlyos fogyatékoság vagy előrehaladott kor miatt mások gondozására szorul, a tagállamok általában együtt tartják vagy egyesítik a menedékkérőt egy másik tagállam területén tartózkodó hozzátartozójával, feltéve hogy a családi kötelékek már a származási országban fennálltak.”
- 4 A „Dublin II” rendeletet 2013. július 19-én hatályon kívül helyezte és felváltotta a „Dublin III” rendelet.

A „Dublin III” rendelet

- 5 A „Dublin III” rendelet „Tárgy és fogalommeghatározások” című I. fejezetében szereplő, „Fogalommeghatározások” című 2. cikkének a szövege a következő:

„E rendelet alkalmazásában:

[...]

- g) »családtag«: amennyiben a család már a származási országban is létezett, a kérelmezőnek a tagállamok területén tartózkodó alábbi családtagjai:

- a kérelmező házastársa vagy vele tartós, nem házastársi kapcsolatban élő élettársa, amennyiben az adott tagállam harmadik országok állampolgáira vonatkozó jogszabályai vagy gyakorlata a házasságot nem kötött párokat a házastársakhoz hasonló elbánásban részesíti,

[...]”

- 6 E rendeletnek az „Általános elvek és biztosítékok” című II. fejezetében szereplő, „A nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálására vonatkozó eljáráshoz való jog” című 3. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok megvizsgálják azon harmadik országbeli állampolgárnak, vagy azon hontalan személynek a nemzetközi védelem iránti kérelmét, aki egy tagállam területén nyújtja be azt, ideértve annak határát és a tranzitónákat. A kérelmet az a tagállam köteles megvizsgálni, amely a III. fejezetben előírt feltételek szerint felelős.”

- 7 E rendeletnek „A kiskorúak részére biztosított garanciák” című 6. cikke a következőket írja elő:

„(1) Az e rendeletben előírt valamennyi eljárás során a tagállamoknak mindenek előtt a gyermek mindenek felett álló érdekét kell szem előtt tartaniuk.

[...]

(3) A gyermek mindenek felett álló érdekének vizsgálata során a tagállamok szorosan együttműködnek egymással és különösen az alábbi tényezőkre fordítanak kellő figyelmet:

- a) a családegyesítés lehetőségei;

[...]”

- 8 A „Dublin III” rendeletnek „A felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek” című III. fejezete tartalmazza a 7–15. cikket.

- 9 E rendeletnek a „Nemzetközi védelemben részesülő családtagok [helyesen: családtagok]” című 9. cikke értelmében:

„Amennyiben a kérelmezőnek van olyan családtagja – függetlenül attól, hogy a családalapítás a származási országban történt-e – akinek tartózkodását nemzetközi védelemben részesülő

személyként engedélyezték egy tagállamban, e tagállam lesz a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős, feltéve, hogy az érintett személyek írásban kifejezték e kívánságukat.”

- 10 Az említett rendeletnek a „Tartózkodásra jogosító engedélyek vagy vízumok kiadása” című 12. cikke a (2) és a (3) bekezdésében a következőket írja elő:

„(2) Amennyiben a kérelmezőnek érvényes vízuma van, a vízumot kibocsátó tagállam felelős a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért [...]

(3) Amennyiben a kérelmező különböző tagállamok által kiállított több tartózkodásra jogosító engedéllyel vagy vízummal rendelkezik, a tagállamok a következő sorrendben vállalják a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért való felelősséget:

- a) az a tagállam, amely a leghosszabb időtartamú tartózkodásra jogosító engedélyt állította ki, vagy – amennyiben az érvényességi időtartamok azonosak – az a tagállam, amely a legkésőbbi lejáratú idővel állította ki a tartózkodásra jogosító engedélyt;
- b) az a tagállam, amelyik a legkésőbbi lejáratú vízumot állította ki, ha a különböző vízumok azonos típusúak;
- c) különböző típusú vízumok esetén az a tagállam, amely a legkésőbbi lejáratú [helyesen: leghosszabb érvényességi időtartamú] vízumot bocsátotta ki, vagy – amennyiben az érvényességi időtartamok azonosak – az a tagállam, amely a legkésőbbi lejáratú idővel állította ki a vízumot.”
- 11 A „Dublin III” rendelet „Eltartott személyek és mérlegelési záradékok” című IV. fejezetében szereplő, „Eltartott személyek” című 16. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben egy kérelmező várandósság, újszülött gondozása, súlyos betegség, súlyos fogyatékoság vagy előrehaladott kor miatt valamely tagállamban jogszerűen tartózkodó gyermeke, testvére vagy szülője támogatására szorul, vagy amennyiben a kérelmező valamely tagállamban jogszerűen tartózkodó gyermeke, testvére vagy szülője szorul a kérelmező támogatására, a tagállamok általában gondoskodnak a kérelmező és a gyermek, testvér, illetve szülő együtt tartásáról vagy egyesítéséről, feltéve, hogy a családi kötelek már a származási országban is fennálltak, a gyermek, testvér, illetve szülő vagy a kérelmező képes gondoskodni az eltartott személyről, és az érintett személyek e kívánságukat írásban kifejezték.”

- 12 Ugyanezen a fejezeten belül e rendelet „Mérlegelési záradékok” című 17. cikke az (1) bekezdésének első albekezdésében a következőket írja elő:

„A 3. cikk (1) bekezdésétől eltérve minden tagállam határozhat úgy, hogy megvizsgálja a valamely harmadik országbeli állampolgár, vagy egy hontalan személy által hozzá benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet akkor is, ha annak megvizsgálásáért az e rendeletben megállapított feltételek szerint nem felelős.”

- 13 Az említett rendeletnek „Az átvételre és visszavételre vonatkozó eljárások” című VI. fejezetének az 1. szakaszában szereplő, „Az eljárás megkezdése” című 20. cikk a (3) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet alkalmazásában annak a kiskorúnak a helyzete, aki a kérelmezőt kíséri és megfelel a családtag meghatározásának, nem választható külön a családtagja helyzetétől, és a családtag nemzetközi védelem iránti kérelmének megvizsgálásáért felelős tagállam illetékességébe tartozik még akkor is, ha a kiskorú maga nem kérelmező, amennyiben ez szolgálja leginkább a kiskorú mindenek felett álló érdekét. Ugyanez az elbírálás alkalmazandó a gyermekekre, akik a kérelmezőnek a tagállamok területére érkezése után születettek, anélkül hogy átvételükkel kapcsolatban új eljárást kellene kezdeményezni.”

A holland jog

- 14 A Burgerlijk Wetboek (holland polgári törvénykönyv) első könyvének 2. cikke értelmében a várandós nő gyermekét már megszületettnek kell tekinteni, amennyiben ezt a gyermek érdeke megköveteli.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 15 Az alapeljárás felperese, aki szír állampolgár, 2016. augusztus 10-től 2017. november 9-ig érvényes vízumot kapott a Litván Köztársaság fehéroroszországi képviselőjétől.
- 16 2017 júliusában elhagyta Szíriát, és miután átutazott többek között Törökországon, Görögországon, Litvánián és Lengyelországon, 2017. szeptember 27-én megérkezett Hollandiába.
- 17 2017. szeptember 28-án az alapeljárás felperese menedékjog iránti kérelmet nyújtott be Hollandiában.
- 18 2017. október 10-én e felperes házasságot kötött egy harmadik országbeli állampolgárral, akit e tagállam már menekültként ismert el, és aki 2011 óta e tagállamban tartózkodik. Az említett felperes és a férje a házasságkötésüket megelőzően ismerték egymást, de ezen időszakban nem éltek együtt.
- 19 2017. október 12-én a holland hatóságok az alapeljárás felperesének átvételét kérték a litván hatóságoktól azzal az indokkal, hogy a „Dublin III” rendelet 12. cikkének (2) vagy (3) bekezdése értelmében a Litván Köztársaságot kellett felelősnek tekinteni a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért.
- 20 2017. december 12-én a litván hatóságok egyetértésüket fejezték ki ezen átvétellel.
- 21 Miután az államtitkár 2018. február 2-án elkészítette az alapeljárás felperesének Litvánia számára történő átadásáról szóló határozatra irányuló tervezetet, e felperes előterjesztette az e tervezettel kapcsolatos észrevételeit, és 2018. február 16-án – bizonyítékokkal alátámasztva – úgy nyilatkozott, hogy várandós.
- 22 Az államtitkár a 2018. március 12-i határozatával úgy határozott, hogy nem vizsgálja meg az alapeljárás felperese által benyújtott, a menedékkérők tartózkodási engedélye iránti kérelmet, mivel e kérelem elbírálásáért a Litván Köztársaság volt felelős (a továbbiakban: vitatott határozat).

- 23 2018. június 20-án az alapeljárás felperesének lánygyermeké született Hollandiában. Az alapeljárás felperese által benyújtott, két szakértő által készített, 2018. augusztus 3-i jelentés a genetikai anyag összehasonlítása alapján megállapította, hogy e gyermek apja – a bizonyosságot megközelítő valószínűséggel – e felperes házastársa. A holland jog értelmében szintén a törvény erejénél fogva a gyermek apjának minősül, mivel a gyermek a házasság ideje alatt született.
- 24 Az államtitkár ekkor határozott időre szóló rendes tartózkodási engedélyt állított ki az alapeljárás felperesének lánya részére azzal a megszorítással, hogy „az [apjánál]” kellett tartózkodnia.
- 25 Az alapeljárás felperese a vitatott határozat megsemmisítése iránti keresetet indított a kérdést előterjesztő bíróság, a rechtbank Den Haag (hágai bíróság, Hollandia) előtt. E kereset alátámasztása érdekében arra hivatkozott, hogy megsértették a „Dublin III” rendeletnek a – születendő gyermek kérelem benyújtása időpontjában fennálló mindenek felett álló érdeke fényében értelmezett – 9. cikkét, 16. cikke (1) bekezdését és 17. cikke (1) bekezdését.
- 26 Ami mindenekelőtt a „Dublin III” rendelet 9. cikkét illeti, a kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a 2018. április 4-i közbenső határozatban elutasította az e rendelkezés megsértésére alapított érvelést. Ennélfogva ez az értékelés – a megváltoztatásához fűződő nyomós indok hiányában – köti a bíróságot.
- 27 Ami ezt követően e rendelet 17. cikkének (1) bekezdését illeti, e bíróság rámutat arra, hogy bár e rendelkezés fényében ugyanezen közbenső határozatban úgy ítélte meg, hogy az államtitkár által a vitatott határozatban végzett vizsgálat túlságosan korlátozott volt, ez az értékelés nem tartható fenn. A 2019. január 23-i M. A. és társai ítéletben (C-661/17, EU:C:2019:53, 71. pont) ugyanis a Bíróság időközben kimondta, hogy a gyermek mindenek felett álló érdekével kapcsolatos megfontolások nem kötelezhetik a tagállamot arra, hogy e 17. cikk (1) bekezdését alkalmazza, és így maga vizsgáljon meg egy olyan kérelmet, amelyért nem felelős. Az uniós jog Bíróság általi ezen értelmezése olyan nyomós indoknak minősül, amely alapján el lehet térni a közbenső határozatban végzett értékeléstől.
- 28 Végül, ami az említett rendelet 16. cikkének (1) bekezdését illeti, a kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy az alapeljárás felperese szerint e rendelkezést tágan kell értelmezni, hasonlóan az e rendelkezést megelőző, a „Dublin II” rendelet 15. cikkének (2) bekezdésében foglalt hasonló rendelkezés értelmezéséhez, amelyet a Bíróság a 2012. november 6-i K ítéletben (C-245/11, EU:C:2012:685) fogadott el, mivel a gyermek mindenek felett álló érdekére tekintettel nincs jelentősége annak, hogy az anya származási országában még nem állt fenn az apa és a születendő gyermek közötti családi kapcsolat.
- 29 Ezzel szemben az államtitkár azzal érvel, hogy a holland polgári törvénykönyv első könyvének 2. cikke csupán a polgári jogokra vonatkozik, a tartózkodáshoz való jogra vagy a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért való felelősségre azonban nem. Egyébiránt az Európai Unió Alapjogi Chartájának 24. cikke nem vonatkozik a születendő gyermek védelmére. Ezenkívül a „Dublin III” rendelet 16. cikke nem vonatkozik a nemzetközi védelmet kérelmező személy és az élettársa közötti eltartotti viszonyra. E tekintetben túllépnének a Bíróság által a 2012. november 6-i K ítéletben (C-245/11, EU:C:2012:685) adott értelmezés keretén, attól eltekintve, hogy ez az ítélet a származási országban fennálló családi kapcsolat követelményét hangsúlyozza. Végül e rendelet már nem alkalmazandó az alapeljárás felperesének lányára, aki időközben ideiglenes tartózkodási engedélyt szerzett, amely alapján az apjánál maradhat. Végeredményben, amennyiben az a gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálja, mindkét szülővel családi élet tartható fenn Litvániában.

- 30 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az alapeljárás felperese szülésének időpontjára tekintettel az említett személy körülbelül 2017. szeptember közepétől, azaz a nemzetközi védelem iránti kérelmének benyújtását megelőző időponttól várandós volt. Márpedig a holland polgári törvénykönyv első könyvének 2. cikke alapján a várandós nő gyermekét már megszületettnek kell tekinteni, amennyiben ezt a gyermek érdeke megköveteli.
- 31 Felmerül tehát a kérdés, hogy ellentétes-e az uniós joggal az, ha a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása és az átadásra vonatkozó határozat meghozatala során a születendő gyermek érdekeit önállóan veszik figyelembe. E tekintetben a Bíróság a 2019. január 23-i M. A. és társai ítéletben (C-661/17, EU:C:2019:53) már kimondta, hogy a „Dublin III” rendelet 20. cikkének (3) bekezdéséből az következik, hogy vélelmezni kell, hogy a család egysége a gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálja. Márpedig egyrészt e rendelkezés kifejezetten ugyanazt a jogállást biztosítja a menedékkérő valamely tagállam területére való érkezését követően születendő gyermek, illetve a menedékkérőt kísérő gyermek számára. Másrészt téves lenne úgy tekinteni, hogy a menedékjog iránti kérelem Litvániában való vizsgálata során megvalósítható ez az egység, mivel a gyermek apja nem rendelkezik tartózkodási joggal ebben a tagállamban.
- 32 A másik eldöntendő kérdés az, hogy kizárt-e a „Dublin III” rendelet 16. cikke (1) bekezdésének az alkalmazása. E rendelkezés a szövege értelmében ugyanis kizárólag a kérelmező gyermekére, testvérére és szülőjére vonatkozik, a házastársára azonban nem. Ugyanakkor a 2012. november 6-i K ítéletben (C-245/11, EU:C:2012:685) a Bíróság tágan értelmezte az e 16. cikk (1) bekezdését megelőző hasonló rendelkezést, azaz a „Dublin II” rendelet 15. cikkének (2) bekezdését.
- 33 Abban az esetben, ha az említett 16. cikk (1) bekezdése alkalmazható, felmerül az a kérdés is, hogy az alapeljárás felperesének várandóssága az e rendelkezés értelmében vett, a férjével szembeni eltartotti helyzetet teremtett-e. E tekintetben figyelembe kell venni azt, hogy e felperesnek nincs családja vagy más kapcsolata Litvániában, nem ismeri e tagállam nyelvét, és nem rendelkezik a megélhetéséhez szükséges anyagi eszközökkel. Márpedig főszabály szerint eltartotti viszony áll fenn egy nagyon fiatal gyermek és mindkét szülője között.
- 34 Végül, még annak feltételezése esetén is, hogy nem ellentétes az uniós joggal a születendő gyermek érdekeinek figyelembevételére, az előterjesztő bíróságban felmerül a kérdés, hogy az ilyen gyermek érdekei magukban foglalják-e azt, hogy a holland hatóságok a „Dublin III” rendelet 16. cikkének (1) bekezdése értelmében – kivételes körülményektől eltekintve – kötelesek voltak gondoskodni arról, hogy e gyermek az apjával maradjon a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálása során.
- 35 E körülmények között a rechtbank Den Haag (hági bíróság, Hollandia) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Ellentétes-e az uniós joggal, ha a nemzeti jog rendelkezése alapján azon gyermek mindenek felett álló érdeke, akivel a kérelmező a kérelem benyújtásának időpontjában várandós volt, önálló jelentőséggel bír a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása során?
- 2) a) Ellentétes-e a dublini rendelet 16. cikkének (1) bekezdésével e rendelkezés alkalmazása, ha a kérelmező házastársáról van szó, aki jogszerűen tartózkodik abban a tagállamban, amelyhez a kérelmet intézték?

- b) Amennyiben nem: megalapozta-e a kérelmező várandóssága az e rendelkezés értelmében vett eltartotti viszonyt a házastárs vonatkozásában, akitől a kérelmező várandós volt?
- 3) Amennyiben nem ellentétes az uniós joggal az, ha a nemzeti jog rendelkezése alapján a születendő gyermek mindenképp felett álló érdeke önálló jelentőséggel bír a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása során, alkalmazható-e a dublini rendelet 16. cikkének (1) bekezdése a születendő gyermek és e születendő gyermek apja közötti kapcsolatra, ha az apa jogszerűen tartózkodik abban a tagállamban, amelyhez a kérelmet intézték?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A második és harmadik kérdéssel

- 36 Elsőként és együttesen vizsgálandó második és harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a „Dublin III” rendelet 16. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az alkalmazandó akkor, ha eltartotti viszony áll fenn vagy a nemzetközi védelmet kérelmező személy és az ilyen védelem iránti kérelem benyújtásának helye szerinti tagállamban jogszerűen tartózkodó házastársa között, vagy pedig e kérelmező születendő gyermeke és e házastárs – és egyben e gyermek apja – között.
- 37 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy e rendelkezés értelmében a tagállamok általában gondoskodnak a kérelmező és a kérelmező valamely tagállamban jogszerűen tartózkodó „gyermeke, testvére vagy szülője” együtt tartásáról vagy egyesítéséről, amennyiben közöttük eltartotti viszony áll fenn, feltéve, hogy a családi kötelek már a származási országban is fennálltak, hogy – esettől függően – a gyermek, testvér, illetve szülő vagy a kérelmező képes gondoskodni az eltartott személyről, és az érintett személyek e kívánságukat írásban kifejezték.
- 38 Meg kell állapítani, hogy e megfogalmazásból egyértelműen kitűnik, hogy a „Dublin III” rendelet 16. cikkének (1) bekezdése nem alkalmazandó a nemzetközi védelmet kérelmező személy és a házastársa közötti eltartotti viszonyra, mivel e rendelkezés nem említi az ilyen eltartotti viszonyt.
- 39 Amint arra a holland kormány és az Európai Bizottság helyesen rámutatott, e tekintetben nincs jelentősége azon értelmezésnek, amelyet a Bíróság a 2012. november 6-i K ítélet (C-245/11, EU:C:2012:685) 38–43. pontjában a „Dublin III” rendelet 16. cikkének (1) bekezdését megelőző rendelkezésben, a „Dublin II” rendelet 15. cikkének (2) bekezdésében használt „másik hozzátartozója” kifejezésről adott, mivel az előbbi rendelkezés e kifejezést a személyek kimerítő felsorolásával váltotta fel, amelyben nem szerepel a házastárs vagy az állandó élettárs, annak ellenére, hogy ők a „családtagnak” a „Dublin III” rendelet 2. cikkének g) pontjában szereplő fogalom meghatározása alá tartoznak.
- 40 Egyébiránt a „Dublin III” rendelet 16. cikkének (1) bekezdésének szövegéből az is egyértelműen kitűnik, hogy e rendelkezés kizárólag a nemzetközi védelmet kérelmező személyt magában foglaló eltartotti viszony esetén alkalmazandó, függetlenül attól, hogy a kérelmezőt tartják-e el az e rendelkezésben felsorolt személyek, vagy ellenkezőleg, ez utóbbiakat tartja el e kérelmező.

- 41 Ebből következik, hogy e rendelkezés nem alkalmazandó az ilyen kérelmező gyermeke és az e személyek valamelyike – így a jelen esetben e gyermek apja és egyben az alapügyben szóban forgó, nemzetközi védelem iránti kérelmet benyújtó személy házastársa – közötti eltartotti viszony esetén.
- 42 A fenti megfontolásokra tekintettel a második és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a „Dublin III” rendelet 16. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés nem alkalmazandó akkor, ha eltartotti viszony áll fenn vagy a nemzetközi védelmet kérelmező személy és az ilyen védelem iránti kérelem benyújtásának helye szerinti tagállamban jogszerűen tartózkodó házastársa között, vagy pedig e kérelmező születendő gyermeke és e házastárs – és egyben e gyermek apja – között.

Az első kérdésről

- 43 Mivel az előterjesztő bíróság első kérdése az uniós jog egyetlen konkrét rendelkezésére sem irányul, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon. Ebből a szempontból adott esetben a Bíróságnak át kell fogalmaznia az elé terjesztett kérdéseket. E tekintetben a Bíróságnak kell a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információk összessége és különösen az előzetes döntéshozatalra utalás indokolása alapján meghatározni az uniós jog azon rendelkezéseit, amelyeknek az értelmezése az alapeljárás tárgyára figyelemmel szükséges (2022. október 20-i Koalitsia „Demokratichna Bulgaria – Obedinenie” ítélet, C-306/21, EU:C:2022:813, 43. és 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 44 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy – a jelen ítélet 27. pontjában megállapítottaknak megfelelően – a kérdést előterjesztő bíróság az alapügy keretében hozott közbenső határozatban eredetileg megállapította, hogy a vitatott határozatban az államtitkár nem vizsgálta meg a jogilag megkövetelt módon a „Dublin III” rendelet 17. cikke (1) bekezdésének hatását. Úgy tűnik azonban, hogy e bíróság később, a 2019. január 23-i M. A. és társai ítélet (C-661/17, EU:C:2019:53) kihirdetését követően megváltoztatta ezt az értékelést.
- 45 E körülmények között meg kell állapítani, hogy első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a „Dublin III” rendelet 17. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az, ha valamely tagállam jogszabályai kizárólag a gyermek mindenek felett álló érdekére alapított indokkal előírják az illetékes nemzeti hatóságok számára, hogy vizsgálják meg a harmadik országbeli állampolgár által benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmet, ha e kérelmező a kérelme benyújtásának időpontjában várandós volt, annak ellenére, hogy az e rendelet 7–15. cikkében szereplő feltételek egy másik tagállamot jelölnek ki az e kérelem elbírálásáért felelős tagállamként.
- 46 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a „Dublin III” rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében a nemzetközi védelem iránti kérelmet egyetlen tagállam vizsgálja meg, mégpedig az, amely az e rendelet 7–15. cikkét tartalmazó III. fejezetében felsorolt feltételek szerint felelős.
- 47 Ugyanakkor e 3. cikk (1) bekezdésétől eltérve a „Dublin III” rendelet 17. cikkének (1) bekezdése értelmében minden tagállam határozhat úgy, hogy megvizsgálja a valamely harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által hozzá benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet akkor is, ha annak megvizsgálásáért e feltételek szerint nem felelős.

- 48 Kétségtelen, hogy – amint arra a holland kormány rámutatott – a 2019. január 23-i M. A. és társai ítélet (C-661/17, EU:C:2019:53) 72. pontjában a Bíróság lényegében kimondta, hogy a „Dublin III” rendelet 6. cikkének (1) bekezdése nem kötelezi az e rendelet III. fejezetében előírt feltételek alapján a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért nem felelős tagállamot arra, hogy az említett rendelet 17. cikkének (1) bekezdése alapján vegye figyelembe a gyermek mindenek felett álló érdekét, és maga vizsgálja meg e kérelmet.
- 49 Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy ezen ítéletből egyúttal az is következik, hogy semmi sem akadályozza meg a tagállamot abban, hogy megvizsgálja az ilyen kérelmet azzal az indokkal, hogy az ilyen vizsgálat a gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálja.
- 50 A Bíróság ugyanis az említett ítéletben azt is megállapította, hogy magából a „Dublin III” rendelet 17. cikke (1) bekezdésének a szövegéből világosan kitűnik, hogy e rendelkezés, amely meg kívánja őrizni a tagállamok arra vonatkozó kiváltságát, hogy a nemzetközi védelem elismerésére vonatkozó jogot gyakorolhassák, lehetővé téve az egyes tagállamok számára, hogy politikai, humanitárius vagy gyakorlati szempontok alapján önállóan dönthessenek úgy, hogy megvizsgálják a nemzetközi védelem iránti kérelmet akkor is, ha az említett rendeletben előírt feltételek alapján azért nem felelősek, a tagállamok mérlegelésére bízva az ilyen vizsgálatról való döntést azzal, hogy az e rendelkezésben előírt lehetőség választása egyébként semmiféle feltételhez nincs kötve. Ennélfogva az érintett tagállam feladata, hogy az e rendelet által ily módon biztosított mérlegelési jogkör terjedelmére tekintettel meghatározza azon körülményeket, amelyek között élni kíván e lehetőséggel, és elfogadja, hogy maga vizsgálja meg azon nemzetközi védelem iránti kérelmet, amelyért a rendeletben előírt feltételek alapján nem felelős (lásd ebben az értelemben: 2019. január 23-i M. A. és társai ítélet, C-661/17, EU:C:2019:53, 58–60. és 71. pont).
- 51 Márpedig a jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság szerint a holland polgári törvénykönyv azon rendelkezése, amely szerint a születendő gyermeket már megszületettnek kell tekinteni, amennyiben az a gyermek érdekében áll, arra kötelezi a nemzeti hatóságokat – tekintettel arra, hogy e rendelkezés különös jelentőséget tulajdonít a gyermek mindenek felett álló érdekének –, hogy kizárólag ezen okból vizsgálják meg e kérelem benyújtásának időpontjában várandós, a harmadik országbeli állampolgár által benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmet, még akkor is, ha a „Dublin III” rendelet III. fejezetében foglalt feltételek egy másik tagállamot jelölnek ki az e kérelem elbírálásáért felelős tagállamként.
- 52 Így e bíróság szerint e nemzeti jogi rendelkezés ilyen körülmények között arra kötelezi a holland hatóságokat, hogy éljenek az e rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében foglalt mérlegelési záradék által kínált lehetőséggel.
- 53 Mindemellett a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az alapügyben az illetékes nemzeti hatóságok megsértették-e a nemzeti jogot, amikor elutasították az alapeljárás felperese – aki e kérelem benyújtásakor várandós volt – által benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet.
- 54 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a „Dublin III” rendelet 17. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, ha valamely tagállam jogszabályai kizárólag a gyermek mindenek felett álló érdekére alapított indokkal előírják az illetékes nemzeti hatóságok számára, hogy vizsgálják meg a harmadik országbeli állampolgár által benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmet, ha e kérelmező a

kérelme benyújtásának időpontjában várandós volt, annak ellenére, hogy az e rendelet 7–15. cikkében szereplő feltételek egy másik tagállamot jelölnek ki az e kérelem elbírálásáért felelős tagállamként.

A költségekről

- 55 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (tizedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **Az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 16. cikkének (1) bekezdését**

a következőképpen kell értelmezni:

e rendelkezés nem alkalmazandó akkor, ha eltartotti viszony áll fenn vagy a nemzetközi védelmet kérelmező személy és az ilyen védelem iránti kérelem benyújtásának helye szerinti tagállamban jogszerűen tartózkodó házastársa között, vagy pedig e kérelmező születendő gyermeke és e házastárs – és egyben e gyermek apja – között.

- 2) **A 604/2013 rendelet 17. cikkének (1) bekezdését**

a következőképpen kell értelmezni:

e rendelkezéssel nem ellentétes az, ha valamely tagállam jogszabályai kizárólag a gyermek mindenképp felett álló érdekére alapított indokkal előírják az illetékes nemzeti hatóságok számára, hogy vizsgálják meg a harmadik országbeli állampolgár által benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmet, ha e kérelmező a kérelme benyújtásának időpontjában várandós volt, annak ellenére, hogy az e rendelet 7–15. cikkében szereplő feltételek egy másik tagállamot jelölnek ki az e kérelem elbírálásáért felelős tagállamként.

Aláírások